

En lugt af sorg og sved

Smirnoff skriver om en traumatisk barndom i provinsen i Sverige.

ANMELDELSE / 02.12.20

Karin Smirnoffs sensationsroman gennemspiller myten om den dæmoniserede provins på lige dele generisk og original vis.

Mathias Hindkjær Overgaard

Fortælleren i Karin Smirnoffs nyoversatte roman er notorisk glad for at gore rent. Alt fra årgammelt snavs til nyvåde voksenbleer bliver objekt for en dyb og tilfredsstillende trang til at bringe i orden. Og så er det jo heldigt, at Jana Kippo – som den midaldrende fortæller hedder – konfronteres med rigelige mængder snavs og bleer i *Jeg tog ned til bror*.

Plottet tager sin begyndelse, da Jana vender hjem til barndomsbyen Smålanger, en fiktiv udkantsprovins, hvor en snestorm tvinger hende til at overnatte hos John, hvis dage går med at drikke og male. Allerede fra første kapitel træder romanens store sansekonflikt frem: en konflikt mellem lugten af hårde rengøringsmidler og terpentintin på den ene side og den formentlige, så godt som allestedsnærværende snavs på den anden.

Indbyggerne i Smålanger kæmper nærmest om at leve det mest nedrige liv. Om det så skyldes misbrug, svigt eller uoverstigelige kærestesorger. Her må man ikke tro, at Jana spiller rollen som frelseren, der, fordi hun nåede væk i tide, nu besidder kapaciteterne til at redde sin bror ud af den mørke intethed, han så ofte stirrer ned i. En dualistisk iscenesættelse af godt og ondt, af rent og beskidt, skal man lede længe efter, for Janas rengøringsmani er naturligvis også afledt af et lidende sind:

»Jeg nød at se det årede trægulv træde frem og panelernes limfarve lyse igen. Nød når kogende varmt vand opløste mad fedt bræk og andre substanser der var efterladt som en hård skorpe over fliser og hylder i køleskabet og i det store spisekammer. Jeg nød endda at se den snurrende vaskemaskine opløse måneders måske års snavs på lagner gardiner løbere og tøj og nød til sidst at hænge det op i tørreskabet. Jeg skulle vaske min brors angst væk nøjagtig som jeg vasker min egen væk.«

Jana gør dog alligevel et forsøg på at hjælpe sin tvillingebror – der i øvrigt hedder Bror (hvilket måske/måske ikke er detaljen, som ligger bag bogens gennemførte og skriveskolestudentikose mangel på tegnsætning og anerkendelse af propriers ret til stort begyndelsesbogstav). Mens forsøget står på, oprævles og bearbejdes den hårde barndom, de begge deler.

“ **Alt fra årgammelt snavs til nyvåde voksenbleer bliver objekt for en dyb og tilfredsstillende trang til at bringe i orden.**

Hvis mønstret virker genkendeligt, skyldes det nok den slet skjulte spejling af den centrale rengøringsscene fra første bind af Karl Ove Knausgård's *Min kamp*, hvor Knausgård og broderen Yngve rydder op efter deres afdøde far, imens de i et sammenfald af real- og billedplan rydder op i deres indre relation til ham. Hvis Knausgård – karakteren såvel som forfatteren – bruger skriften til at få hold på sin barndom, finder vi en lignende brug af kunsten i Janas rengøring og den terpentintlugtende Johns maleriske plateauer af forstnævntes fortid: »Jeg maler for at forstå. Det er kun derfor jeg maler. Og nu maler du dig ind i mine minder sagde jeg.«

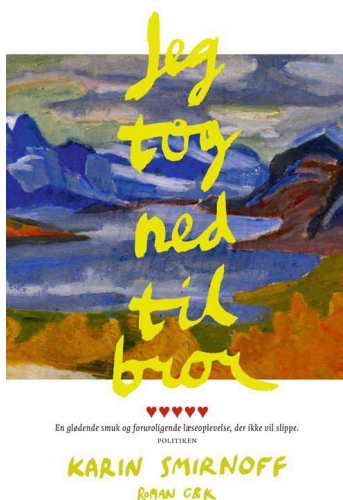
Heri finder vi forfatterens måske største bedrift. Nemlig den på én gang at kunne skrive generisk og originalt om rejsen ned i den provinsielle underverden og den traumatiserede barndom. Generisk fordi vi har hørt det meste før. Eksempelvis i crindringen om faderens seksuelle overgreb på Bror og Jana i stalden.

I barnets forestillingsverden sammenlignes malkning med handjob og mælk med sæd. Vi finder et identisk set-up i blandt andet Merete Pryds Helles *Falshets skønhed*, og figuren virker efterhånden så slidt, at den risikerer at blive normaliseret i en grad, hvor der kunne blive tale om et etisk problem. Men her vil jeg så påstå, at en vis stilistisk originalitet redder Smirnoff ud af klichéernes kviksand.

I læserens øjne forvandles faderen under voldtægten rent faktisk til en ko i kraft af en metonymisk overgang: Liggende på staldgulvet brøler han Jana i øret, som køerne så ofte har gjort før ham, ligesom stomposen under kedeldragten gør det ud for yveret, der i stedet for den menneskelige godheds mælk er fyldt til randen med fæces.

FAKTA

Karin Smirnoff, *Jeg tog ned til bror*, C&K Forlag. Oversat af Birgitte Steffen Nielsen.

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbyder og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

Mere om vores privatlivspolitik